

พฤติกรรมกล้าแสดงออกตามคุณลักษณะวิชาชีพพยาบาลและผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรธานี
NURSING PROFESSIONAL CHARACTERISTIC ASSERTIVENESS AND THE
ACADEMIC ACHIEVEMENT OF THE FOURTH YEAR STUDENT NURSE AT
BOROMARAJONANI COLLEGE OF NURSING, UDONTHANI

เนตรนภา กาบมณี* วัจนา สุคนธวัฒน์** สุชาติ คำทางชล*** สกาวเดือน มงคลสุคนธ์รัก****
Natenapa Kabmanee, Watjana Sukontawat, Suchart Katangchol
Sakawduen Mongkolsukontarak

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องพฤติกรรมกล้าแสดงออกตามคุณลักษณะวิชาชีพพยาบาลและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรธานี วัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมกล้าแสดงออกตามคุณลักษณะวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรธานี และ 2) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมกล้าแสดงออกตามคุณลักษณะวิชาชีพพยาบาลและปัจจัยส่วนบุคคลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรธานี เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) กลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรธานี ในปีการศึกษา 2558 สุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามพฤติกรรมกล้าแสดงออกตามคุณลักษณะวิชาชีพพยาบาล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้ t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1) พฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรธานี โดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$ 3.65, SD 0.72) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับสูง โดยเรียงตามลำดับดังนี้ (1) ด้านการติดต่อสื่อสาร ($\bar{X}$ 3.77, SD 0.62) (2) ด้านการใช้สิทธิ ($\bar{X}$ 3.74, SD 0.72) (3) ด้านการควบคุมตนเอง ($\bar{X}$ 3.63, SD 0.64) (4) ด้านความเป็นอิสระ ($\bar{X}$ 3.58, SD 0.78) และ (5) ด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ($\bar{X}$ 3.55, SD 0.82)

* Nurse instructor Borommarajonani College of Nursing, Udonthani

** Nurse instructor Borommarajonani, Udonthani

*** Special Lecture Bansomdejchaopraya Rajabhat University

**** Special Lecture Bansomdejchaopraya Rajabhat University

2) นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรธานีที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน คือคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป และต่ำกว่า 3.00 มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกตามคุณลักษณะวิชาชีพพยาบาลทั้งรายด้านและโดยรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : พฤติกรรมกล้าแสดงออก, คุณลักษณะวิชาชีพพยาบาล, นักศึกษาพยาบาล

ABSTRACT

The purpose of this study aims to study professionally assertive behavior of the fourth year student and comparison assertive behavior between nursing students with GPA above 3.00 and GPA under 3.00 at boromarajoni college of nursing, Udonthani. All 229 participants were selected. Research tool was adapted from relevant questionnaires of the other researchers. The content validity was examined by experts. The reliability was tested, using Cronbach's alpha coefficient as 0.86. Data were then analysed using descriptive statistics and t-test The result of this study found that

1) The overall assertiveness result was evaluated as high level ($\bar{X}$ 3.65, SD 0.72). The results were identified in 5 component was evaluated as high level too ;including (1) Mode of communication ($\bar{X}$ 3.65 ,SD 0.72) (2) Mode of the use of right ($\bar{X}$ 3.74 ,SD 0.72) (3) Mode of self-control($\bar{X}$ 3.63 ,SD 0.64) (4) mode of independent ($\bar{X}$ 3.58 ,SD 0.78) and (5) Mode of responsibility ($\bar{X}$ 3.55 ,SD 0.82)

2) The comparison assertive behavior between the academic achievement nursing students with GPA above 3.00 and GPA under 3.00 was indicated that there was no significant ($P>0.05$)

Keywords : Assertiveness, Nursing professional characteristic, Student nurse

1. บทนำ

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรธานี เป็นวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก เป็นสถานการศึกษาทางการพยาบาลในระดับอุดมศึกษา มีหน้าที่ในการผลิตบัณฑิตทางการพยาบาล ซึ่งเป็นบุคลากรทางสาธารณสุขที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการตอบสนองความต้องการของสังคม ด้านการบริการทางสุขภาพ ในระดับบุคคล ครอบครัวและชุมชน ทั้งในภาวะสุขภาพดีหรือเจ็บป่วย บทบาทของพยาบาลนั้นครอบคลุมในด้านการดูแลช่วยเหลือ การฟื้นฟูสภาพ การป้องกันโรคและการส่งเสริมสุขภาพ รวมทั้งการช่วยเหลือแพทย์ทำการรักษาโรค จากบทบาทในด้านต่างๆ ตามที่กล่าวข้างต้น วิชาชีพพยาบาล จึงต้องใช้ความรู้ทั้งในศาสตร์ทางการพยาบาลและศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การบริการด้านสุขภาพมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมปัญหาทั้งทางด้าน

กาย จิต สังคมของผู้รับบริการ ดังนั้น การจัดการศึกษาทางการพยาบาลจึง ต้องพัฒนาบัณฑิตให้เป็นผู้ที่สามารถปฏิบัติการพยาบาลได้ โดยมีคุณลักษณะที่เป็นรากฐานสำคัญของวิชาชีพ ได้แก่ คุณธรรมจริยธรรม ความรู้ และทักษะเชิงวิชาชีพ ตลอดจนมีสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี ซึ่งแบ่งออกเป็น 8 ด้าน ประกอบด้วย 1) สมรรถนะด้านจริยธรรม จรรยาบรรณและกฎหมาย 2) สมรรถนะด้านการปฏิบัติการพยาบาลและผดุงครรภ์ 3) สมรรถนะด้านคุณลักษณะเชิงวิชาชีพ 4) สมรรถนะด้านภาวะผู้นำ การจัดการและการพัฒนาคุณภาพ 5) สมรรถนะด้านวิชาการและการวิจัย 6) สมรรถนะด้านการสื่อสารและสัมพันธภาพ 7) สมรรถนะด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ และ 8) สมรรถนะด้านสังคม

การพยาบาลมีความเป็นวิชาชีพอย่างชัดเจน กล่าวคือ มีการจัดการศึกษาในระดับสูง มีองค์ความรู้ของตนเอง มีองค์กรวิชาชีพที่เป็นศูนย์รวมของผู้ประกอบวิชาชีพ ซึ่งสามารถควบคุมผู้ประกอบวิชาชีพได้ด้วยตนเอง และเป็นบริการที่สังคมต้องการ แต่มีประเด็นที่น่าสนใจคือ ผู้ปฏิบัติวิชาชีพพยาบาลจะปฏิบัติอย่างไร จึงจะแสดงถึงความเป็นวิชาชีพให้ผู้รับบริการได้รับรู้อย่างแท้จริง และผู้รับบริการมีความพึงพอใจในคุณภาพของการบริการ แนวทางปฏิบัติประการสำคัญที่ก่อให้เกิดเอกลักษณ์ของวิชาชีพและการยอมรับจากสังคม คือ เทคนิคการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม (Assertive Technique) เป็นการแสดงพฤติกรรมที่แสดงสิทธิของตนเอง อย่างความถูกต้องเหมาะสม มีเหตุผลในการปฏิบัติ โดยไม่แสดงความก้าวร้าว แต่ขณะเดียวกันก็ไม่ใช้ลักษณะของการสมยอม จะเห็นว่าพฤติกรรมกล้าแสดงออกมีความสำคัญต่อการแสดงถึงเอกลักษณ์ของวิชาชีพพยาบาลและมีความสอดคล้องกับสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพทั้งในด้านภาวะผู้นำ การจัดการ การพัฒนาคุณภาพ ด้านการสื่อสารและสัมพันธภาพ รวมถึงด้านสังคม เนื่องจากบุคคลที่มีพฤติกรรมกล้าแสดงออก จะใช้วิธีการติดต่อสื่อสารที่มีจุดประสงค์ที่แน่นอนซึ่งจะสามารถรักษาไว้ซึ่งความเคารพในตนเอง เป็นผลให้มีความสุขและความพึงพอใจในความต้องการของตนเอง พร้อมทั้งสามารถป้องกันรักษาสีห์ของตนเอง และยังทำให้บุคคลมีความมั่นใจในตนเอง รวมถึงสามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้ดียิ่งขึ้น พฤติกรรมกล้าแสดงออกจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อบุคลากรทางสุขภาพ โดยเฉพาะพยาบาลซึ่งเป็นวิชาชีพที่มีการติดต่อสื่อสารและเกี่ยวข้องกับผู้รับบริการทั้งในระดับบุคคล ครอบครัวและชุมชน ทั้งในภาวะสุขภาพดีหรือเจ็บป่วย ถ้าหากพยาบาลมีพฤติกรรมกล้าแสดงออก จะทำให้พยาบาลมีความมั่นใจในตนเอง เพิ่มความสามารถในการควบคุมตนเอง ช่วยลดความวิตกกังวลและความเครียด สามารถพัฒนาการติดต่อสื่อสารให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพิ่มพลังอำนาจในตนเองและในงาน สามารถพิทักษ์สิทธิของตนและผู้รับบริการ นอกจากนี้พฤติกรรมกล้าแสดงออกยังช่วยให้เกิดการพัฒนางาน พัฒนาคุณภาพการดูแลผู้ป่วย เพิ่มความเชื่อมั่นแก่ผู้รับบริการ ผู้ร่วมงาน ผู้บริหารและตนเอง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกล้าแสดงออก ประกอบด้วยปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกตัวบุคคล เช่น จิตใจอารมณ์ที่มั่นคง สุขภาพจิตที่ดี ผลสำเร็จในการทำงาน การยกย่องชมเชยและเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น เป็นต้น

การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับพฤติกรรมกล้าแสดงออกตามคุณลักษณะวิชาชีพพยาบาล และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกล้าแสดงออกตามคุณลักษณะวิชาชีพ เช่น ผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียน จึงเป็นข้อมูลพื้นฐานที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งของสถาบันการศึกษา โดยเฉพาะ นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 ซึ่งผ่านกระบวนการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนานักศึกษา ครบถ้วนตามที่สถาบันการศึกษาได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ข้อมูลดังกล่าวจะเป็นแนวทางในการพัฒนานักศึกษาเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมกล้าแสดงออกตาม คุณลักษณะวิชาชีพพยาบาลได้อย่างเหมาะสม บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตทางการ พยาบาล

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมกล้าแสดงออกตามคุณลักษณะวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษา พยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุดรธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมกล้าแสดงออกตามคุณลักษณะวิชาชีพพยาบาลและปัจจัย ส่วนบุคคลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาล บรมราชชนนี อุดรธานี

3. วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เพื่อศึกษาพฤติกรรมกล้าแสดงออกตาม คุณลักษณะวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุดรธานี และเปรียบเทียบพฤติกรรมกล้าแสดงออกตามคุณลักษณะวิชาชีพพยาบาลและปัจจัยส่วน บุคคลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราช ชนนี อุดรธานี กลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุดรธานี ในปีการศึกษา 2558 จำนวน 229 คน สุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่างโดยการชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย และแนบ เอกสารชี้แจงการพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่างไปพร้อมกับแบบสอบถาม การให้ข้อมูลจะเป็นไปตาม ความสมัครใจของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้ t-test

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวน เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีทั้งหมด 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ คะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 ถึง ชั้นปีที่ 4

ตอนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมกล้าแสดงออกตามคุณลักษณะวิชาชีพพยาบาล ผู้วิจัย ศึกษาข้อมูลจากการศึกษาเอกสารทางวิชาการ บทความวิจัย ที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ และ สร้างแบบสอบถามเพื่อประเมินพฤติกรรมกล้าแสดงออกตามคุณลักษณะวิชาชีพพยาบาลขึ้นตาม แนวคิดของคล้าก ประกอบด้วย ข้อคำถามพฤติกรรมกล้าแสดงออกตามคุณลักษณะวิชาชีพ พยาบาล จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านความเป็นอิสระ จำนวน 15 ข้อ (2) ด้านการควบคุม

ตนเอง จำนวน 9 ข้อ (3) ด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ จำนวน 10 ข้อ (4) ด้านการใช้สิทธิ จำนวน 15 ข้อ (5) ด้านการติดต่อสื่อสาร จำนวน 12 ข้อ รวมทั้งสิ้น 61 ข้อ

เกณฑ์การให้คะแนนคำตอบเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้คือ

กระทำเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอทุกครั้ง เท่ากับ 5 คะแนน

กระทำเป็นส่วนมาก เท่ากับ 4 คะแนน

กระทำเป็นบางครั้งโดยมีจำนวนครั้งในการกระทำและไม่กระทำใกล้เคียงกันเท่ากับ 3 คะแนน

กระทำเป็นส่วนน้อย เท่ากับ 2 คะแนน

กระทำนานๆครั้งหรือแทบไม่กระทำเลย เท่ากับ 1 คะแนน

ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน และปรับปรุงภาษาและเนื้อความให้ถูกต้องเหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเชื่อมั่น โดยนำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์ จำนวน 30 คน และคำนวณหาค่าความเที่ยงจากสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) มีค่าความเที่ยง ๆ 0.86

ทั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้ผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรธานี

4. ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรธานี ในปีการศึกษา 2558 จำนวน 229 คน รวบรวมแบบสอบถามได้จำนวน 209 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.26

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามเพศชาย จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 9.57 เพศหญิง จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 90.43 และมีคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 3.00 จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 36.37 คะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 3.00 จำนวน 133 คนคิดเป็นร้อยละ 63.63

ตอนที่ 2 พฤติกรรมกล้าแสดงออกตามคุณลักษณะวิชาชีพพยาบาลและปัจจัยส่วนบุคคล ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรธานี ดังแสดงในตารางที่ 1 และตารางที่ 2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมกล้าแสดงออกตามคุณลักษณะวิชาชีพพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 โดยรวมและรายด้าน

พฤติกรรมกล้าแสดงออกตามคุณลักษณะ วิชาชีพพยาบาล	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(SD)	ระดับพฤติกรรม กล้าแสดงออก
โดยรวม	3.65	0.72	ระดับสูง
รายด้าน			
1. ด้านความเป็นอิสระ	3.58	0.78	ระดับสูง
2. ด้านการควบคุมตนเอง	3.63	0.64	ระดับสูง
3. ด้านความรับผิดชอบต่อนหน้าที่	3.55	0.82	ระดับสูง
4. ด้านการใช้สิทธิ	3.74	0.72	ระดับสูง
5. ด้านการติดต่อสื่อสาร	3.77	0.62	ระดับสูง

จากตารางที่ 1 พบว่า พฤติกรรมกล้าแสดงออกตามคุณลักษณะวิชาชีพพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรธานี โดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$ 3.65, SD 0.72)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าพฤติกรรมกล้าแสดงออกตามคุณลักษณะวิชาชีพพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรธานีทุกด้านอยู่ในระดับสูง โดยเรียงตามลำดับดังนี้คือ (1) ด้านการติดต่อสื่อสาร ($\bar{X}$ 3.77, SD 0.62) (2) ด้านการใช้สิทธิ ($\bar{X}$ 3.74, SD 0.72) (3) ด้านการควบคุมตนเอง ($\bar{X}$ 3.63, SD 0.64) (4) ด้านความเป็นอิสระ ($\bar{X}$ 3.58, SD 0.78) และ (5) ด้านความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ ($\bar{X}$ 3.55, SD 0.82)

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยพฤติกรรมกล้าแสดงออกตามคุณลักษณะวิชาชีพพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน

พฤติกรรมกล้าแสดงออกตาม คุณลักษณะวิชาชีพพยาบาล	คะแนนเฉลี่ยสะสม ตั้งแต่ 3.00		คะแนนเฉลี่ยสะสม ต่ำกว่า 3.00		t-test	p
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
โดยรวม	3.69	0.72	3.64	0.62	-0.82	0.23
รายด้าน						
1. ด้านความเป็นอิสระ	3.61	0.72	3.57	0.68	-1.52	0.30
2. ด้านการควบคุมตนเอง	3.71	0.61	3.59	0.74	-1.30	0.09
3. ด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่	3.61	0.68	3.52	0.62	0.94	0.17
4. ด้านการใช้สิทธิ	3.78	0.71	3.75	0.64	0.34	0.36
5. ด้านการติดต่อสื่อสาร	3.69	0.64	3.76	0.52	0.37	0.12

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรธานีคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 3.00 และต่ำกว่า 3.00 มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกตามคุณลักษณะวิชาชีพพยาบาลทั้งรายด้านและโดยรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. อภิปรายผล

จากผลการศึกษา พบว่า

1. พฤติกรรมกล้าแสดงออกตามคุณลักษณะวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$ 3.69, SD 0.72) ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริมหลักสูตรของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรธานีที่ได้มีการส่งเสริมและพัฒนาการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การนำเสนอผลการศึกษา ตลอดจนนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ได้ฝึกการเป็นหัวหน้าทีมพยาบาล ฝึกประสบการณ์ก่อนสำเร็จการศึกษา นอกจากนี้การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรภายในวิทยาลัยมีการส่งเสริมภาวะผู้นำในรูปแบบขององค์กรนักและสโมสรนักศึกษา การจัดสภาพแวดล้อมทั้งในด้านการเรียนการ

สอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ดังกล่าวจึงเอื้อต่อการพัฒนาพฤติกรรมกล้าแสดงออก เพราะการที่บุคคลจะสามารถแสดงพฤติกรรมกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมได้นั้น ประการหนึ่งจะต้องมีความมั่นใจในตนเองว่าเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะด้านการปฏิบัติการพยาบาลที่ดี สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Deltsidou (2009) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักศึกษาในแต่ละระดับชั้นปี พบว่า ระดับพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักศึกษาเพิ่มขึ้นตามระดับชั้นปีที่สูงขึ้น ซึ่งอาจเป็นมาจากระบบการเรียนการสอนและการพัฒนาที่นักศึกษาได้รับเพิ่มขึ้นในแต่ละชั้นปี และควรมีรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่ชัดเจนเหมาะสมกับนักศึกษาในแต่ละชั้นปี และมีการประเมินอย่างต่อเนื่อง

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมกล้าแสดงออกเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับสูง โดยด้านที่มีระดับคะแนนสูงสุดคือด้านการสื่อสาร ($\bar{X}$ 3.77, SD 0.62) อาจเนื่องจากวิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพเชิงบริการ พยาบาลต้องใช้การสื่อสารควบคู่กับกระบวนการพยาบาล ตลอดจนการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้รับบริการ ผู้ร่วมงาน ซึ่งการสื่อสารเป็นเครื่องมือหนึ่งในการพยาบาล และไม่มีการปฏิบัติใดของพยาบาลที่ไม่ใช้การสื่อสาร อีกทั้งวิชาชีพพยาบาลมีการทำงานเป็นทีมที่ประกอบด้วยบุคคลหลายระดับ การสื่อสารที่ดีจะก่อให้เกิดคุณภาพของการบริการ นักศึกษาพยาบาลมีประสบการณ์ในการใช้ทักษะการสื่อสารกับผู้รับบริการ และบุคลากรทีมสุขภาพ จึงเป็นทักษะที่นักศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งในรูปแบบการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ตลอดจนผ่านกิจกรรมเสริมหลักสูตร จึงส่งผลให้ด้านการสื่อสารมีคะแนนอยู่ในระดับสูง ด้านที่มีคะแนนระดับสูงรองลงมา คือด้านการใช้สิทธิ ($\bar{X}$ 3.74 , SD 0.72) 3) ด้านการควบคุมตนเอง ($\bar{X}$ 3.63 , SD 0.64) 4) ด้านความเป็นอิสระ ($\bar{X}$ 3.58 , SD 0.78) และ 5) ด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ($\bar{X}$ 3.55 , SD 0.82) ซึ่งทุกด้านควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนา โดยเฉพาะด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ซึ่งมีระดับคะแนนต่ำสุด เนื่องจากภาระความรับผิดชอบของพยาบาลเป็นภาระที่หนักและยิ่งใหญ่ ที่ต้องรับผิดชอบต่อชีวิตมนุษย์ ต้องทำให้ผู้ป่วยที่อยู่ในความรับผิดชอบปลอดภัย และได้รับการดูแลที่ดีที่สุดผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเผชิญปัญหาต่างๆ ที่ต้องรับผิดชอบโดยไม่หาทางหลีกเลี่ยงปัญหานั้นๆ และคิดวิเคราะห์หาวิธีการแก้ไขปัญหา รวมถึงการตระหนักในสิทธิของตนเองและผู้อื่น โดยการพูดและกระทำที่ตรงกับเป้าหมายอย่างชัดเจนและเห็นความสำคัญของความสามารถของการเรียนรู้ทั้งของตนเองและผู้อื่น ตลอดจนสามารถเลือกที่จะแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมได้ตามสถานการณ์และบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อการมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ซึ่งเป็นสมรรถนะที่สำคัญของพยาบาลวิชาชีพ อย่างไรก็ตาม จากผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า ระดับพฤติกรรมกล้าแสดงออกทั้งโดยรวมและรายด้านของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 ยังไม่อยู่ในระดับที่สูงมาก อาจเนื่องจากการที่จำนวนนักศึกษาที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้การจัดการเรียนการสอนเป็นการจัดในลักษณะที่เป็นกลุ่มใหญ่เกินไป โอกาสที่นักศึกษาทุกคนจะได้ฝึกทักษะต่างๆ ครบถ้วนทุกคนกันจึงเป็นเรื่องยาก ดังนั้นการจัดกลุ่มนักศึกษาให้เล็กลงในการจัดการเรียนการสอน และการเพิ่มการฝึกฝนทักษะต่างๆ ให้ครอบคลุมนักศึกษาทุกคน เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น ตลอดจนการพัฒนารูปแบบวิธีการเรียนการสอนที่เปิดโอกาส

ให้นักศึกษาทุกคนมีส่วนร่วมและมีโอกาสเป็นผู้นำและผู้ตามในสถานการณ์ต่างๆ อย่างเหมาะสม จึงเป็นแนวทางที่ผู้สอนควรตระหนักเพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้นักศึกษามีพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสมเพิ่มขึ้นในระดับที่สูงมากขึ้นโอกาสเป็นผู้นำและผู้ตามในสถานการณ์ต่างๆ อย่างเหมาะสม จึงเป็นแนวทางที่ผู้สอนควรตระหนักเพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้นักศึกษามีพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสมเพิ่มขึ้นในระดับที่สูงมากขึ้นจากผลการศึกษาของ El and Ibrahim (2011) พบว่า นักศึกษาพยาบาลร้อยละ 60.4 มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสม ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักศึกษาพยาบาล ได้แก่ การเสริมสร้างพลังอำนาจ และให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการจัดรูปแบบในการส่งเสริมพฤติกรรมกล้าแสดงออกให้แก่นักศึกษาอย่างชัดเจน เช่น การจัดกิจกรรมเสริม และสิ่งสำคัญคือ อาจารย์พยาบาลต้องเสริมสร้างแรงจูงใจให้นักศึกษามีเป้าหมาย รู้จักสิทธิของตนเอง รวมถึงต้องมีการเสริมสร้างพลังอำนาจและส่งเสริมเอกลักษณ์ให้เกิดขึ้นกับนักศึกษา

2. พฤติกรรมกล้าแสดงออกตามคุณลักษณะวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล ศาสตร์ชั้นปีที่ 4 ที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป และต่ำกว่า 3.00 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องจากพฤติกรรมกล้าแสดงออกเป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแสดงสิทธิ ความคิดเห็น ความเชื่อ ความรู้สึก หรือความต้องการของตนเอง ให้ผู้อื่นรับรู้ และกล้าที่จะปฏิเสธ ด้วยวิธีการที่ตรงไปตรงมา และ เหมาะสม โดยไม่รบกวนสิทธิของผู้อื่น ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกล้าแสดงออก ประกอบด้วยหลายปัจจัยทั้งปัจจัยภายใน เช่น จิตใจอารมณ์ที่มั่นคง สุขภาพจิตดี และปัจจัยภายนอก เช่น การได้รับคำชม ได้รับการยกย่อง ความไว้วางใจ และเป็นที่ยอมรับของ บุคคลอื่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงไม่สามารถระบุความแตกต่างของพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักศึกษาพยาบาลได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ Ünal.S (2012) พบว่า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักศึกษาพยาบาล ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของนักศึกษาพยาบาลจะส่งผลต่อพฤติกรรมแสดงที่เหมาะสม ส่งผลต่อความสามารถในการสื่อสาร รู้สึกมั่นคง ปลอดภัยเมื่อเข้าสังคม รวมถึงใช้ความรู้และในเชิงวิชาชีพได้ดี ดังนั้น การส่งเสริมพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักศึกษา ควรพัฒนารูปแบบที่ชัดเจนและเน้นที่การส่งเสริมและพัฒนาอัตมโนทัศน์และศักยภาพภายในของนักศึกษา เช่น ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง การตระหนักรู้ การเสริมสร้างพลังอำนาจ วิธีการส่งเสริมพฤติกรรมกล้าแสดงออกมีหลากหลายเทคนิควิธีการ ทั้งการส่งเสริมด้านพฤติกรรม และการส่งเสริมด้านความคิด เช่น การสาธิตและสาธิตย้อนกลับ การสะท้อนคิด บทบาทสมมุติ การอภิปราย เป็นต้น สามารถดำเนินการทั้งรูปแบบกลุ่ม และแบบเดี่ยว แต่แบบกลุ่มจะมีข้อดีกว่าในการที่สมาชิกแต่ละคนจะได้ร่วมเรียนรู้และสะท้อนคิดภายในกลุ่ม อาจารย์ผู้สอนมีสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาให้นักศึกษาพยาบาลมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสม โดยเฉพาะการส่งเสริมให้เกิดการตระหนักรู้ การพัฒนาทักษะการสื่อสาร โดยผู้สอนมีบทบาทให้การเตรียมการเรียนรู้ การสะท้อนคิดและการแนะนำผู้เรียน อีกทั้งสถาบันการศึกษาควรมีระบบสนับสนุนทั้งทางด้านงบประมาณและบุคลากรอย่างเพียงพอ และทำให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพขยายผลไปสู่การพัฒนาคุณภาพของการบริการต่อไป

6. ข้อเสนอแนะ

ผลจากการวิจัย พบว่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมกล้าแสดงออกตามคุณลักษณะวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 อยู่ในระดับสูง แต่ทั้งโดยรวมและรายด้านยังไม่ถึงระดับที่ สูงมาก ดังนั้นผู้บริหาร อาจารย์และบุคลากร ควรนำข้อมูลดังกล่าวมาพัฒนารูปแบบและวิธีการส่งเสริมและพัฒนาพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักศึกษา โดยคำนึงถึงปัจจัยด้านอื่นๆที่จะส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสม นอกเหนือจากปัจจัยส่วนบุคคลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่น การส่งเสริมความรู้สึกรักมีคุณค่าในตนเอง การตระหนักรู้ การเสริมสร้างพลังอำนาจ เป็นต้น ทั้งนี้อาจอยู่ในรูปแบบของวิธีการเรียนการสอนที่หลากหลายในรายวิชาที่หลักสูตรกำหนด และในรูปแบบอื่นๆ เช่น การฝึกอบรม การจัดทำหลักสูตรเสริม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกล้าแสดงออกตามคุณลักษณะวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษา เช่น กฎระเบียบของวิทยาลัย วิธีการเรียนการสอน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนักศึกษา เป็นต้น
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมกล้าแสดงออกตามคุณลักษณะวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลในแต่ละชั้นปี เพื่อดูแนวโน้มของการพัฒนา รวมถึงปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อพฤติกรรมกล้าแสดงออกตามคุณลักษณะวิชาชีพพยาบาล
3. ควรมีการติดตามพฤติกรรมกล้าแสดงออกตามคุณลักษณะวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล เมื่อสำเร็จการศึกษาไปปฏิบัติงานในบทบาทของพยาบาลวิชาชีพ ในช่วง 1 ปีแรกของการทำงานเพื่อติดตามถึงแนวโน้มของพฤติกรรมและปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสม
4. ควรมีการศึกษาข้อมูลในเชิงคุณภาพ และรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักศึกษา เช่น อาจารย์ อาจารย์นิเทศ อาจารย์พี่เลี้ยงในแหล่งฝึก หรือผู้รับบริการ เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกที่ครอบคลุมในการวิเคราะห์พฤติกรรมและพัฒนาแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมกล้าแสดงออกตามคุณลักษณะวิชาชีพพยาบาล

References

- Cabe, M and Timmis, F. (January-March 2003) .Teaching assertiveness to undergraduate nursing students. *Nursing Education Practice*, 3(1), 30-42.
- Clark C. C. (1978). *Assertive skill for nurses*. Massachusetts: contemporary publishing.
- Creasia, J.L. and Parker, B.J. (2007). *Concept Foundations: The Bridge to Professional Nursing Practice*. 4th ed St. Louis: Mosby.
- Deltsidou A. (MAY 2009). Undergraduate nursing students' level of assertiveness in Greece: A questionnaire survey. *Nurse Education in Practice*, 9(5), 322-330.

- El, S. A. and Ibrahim, A. (Oct-Dec 2011) .Factor affecting assertiveness among student nurses, *Nurse Education Today*, 31(4), 356-360.
- Ellis and Hartley. (2005). *Managing and coordinating nursing care in: 4th* ed. Philadelphia: Lippincott Williams and Wilkins Co.
- Ünal, S. (October-December 2012) .Evaluating the effect of self-awareness and communication techniques on nurses' assertiveness and self-esteem. *Contemporary nurse*, 43 (1), 90-98.
- Zavertnik et al. (April-June 2010). Innovative approach to teaching skills to nursing student communication. *Journal of Nursing Education*, 49(2), 65-71.

